

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3161/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Nyíregyházi Törvényszék 1.Szef.20/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, és abban kérték a Nyíregyházi Törvényszék 1.Szef.20/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Nyíregyházi Járásbíróság 61.Szpi.2503/2018/2. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező egyedi ügy előzményei az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló iratok alapján az alábbiak szerint összegezhetőek. Az indítványozók 2015 februárjában született gyermeke ötnapos korától az indítvány benyújtásáig eltelt négy év alatt nem kapott kötelező védőoltást. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Kemecsei Járási Hivatala 2017. július 25. napján meghozott SZ-05/52/01944-29/2017. számú határozatával „fertőző betegség elleni védekezés elmulasztása” szabálysértés elkövetése miatt 50 000–50 000 Ft pénzbírság megfizetésére kötelezte az indítványozókat. A szabálysértési hatóság súlyosító körülményként értékelte az életkorhoz kötött védőoltások beadatásának több alkalommal történő elmulasztását.
- [3] Az indítványozók a határozattal szemben kifogással éltek, mert álláspontjuk szerint az oltások elmulasztásának büntethetősége elévült, továbbá az édesapa szabálysértési felelőssége az édesanya és a gyermek különélése okán nem állapítható meg.
- [4] A Nyíregyházi Járásbíróság 2017. október 10. napján 61.Szk.11.889/2017/2. számú végzésével a Járási Hivatal határozatát hatályában fenntartotta. Az indokolás szerint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 239. § (1) bekezdés a) pontja alapján, aki a védőoltásra vonatkozó egészségügyi jogszabályt, vagy az ilyen jogszabály alapján kiadott egészségügyi rendelkezést megszegi, szabálysértést követ el. Az indítványozók szabálysértési felelősségét a bíróság az utóbbi elkövetési magatartás alapján vizsgálta és részletes indokollással kifejtette, hogy az elévülési idő az indítványozók állításával ellentétben miért nem telt el. Megállapította, hogy nem helytálló az indítványozó édesapa azon hivatkozása sem, miszerint az indítványozó édesanya távollétében az ügy érdemi elbírálása nem lett volna lehetséges. A végzés szerint a szabálysértési hatóság nem a védőoltások be nem adatását szankcionálta, hanem azt, hogy az indítványozók kiskorú gyermekükkel a gyermek oltottsági állapotának megállapítása vagy az elmaradt védőoltások megkezdése céljából a kijelölt háziorvosi rendelőben a megadott határidőben nem jelentek meg, és távolmaradásukat, a védőoltások megtörténtét vagy az oltások alóli végleges mentességet nem igazolták. A bíróság úgy ítélte meg, hogy a szabálysértési hatóság által kiszabott büntetés az elkövetett szabálysértés súlyával arányban áll, az nem tekinthető eltúlzottnak, ezért a bíróság nem látott lehetőséget a szabálysértési hatóság döntésének megváltoztatására.
- [5] Az indítványozók a végzéssel szemben panasszal éltek. A Nyíregyházi Járásbíróság panaszt elutasító 61.Szk.11.889/2017/7. számú végzését a Nyíregyházi Törvényszék 1.Szef.1/2018/2. számú végzésével hatályában fenntartotta.
- [6] Az indítványozók 2018. március 4. napján a Nyíregyházi Járásbíróság 61.Szk.11.889/2017/2. számú végzésével szemben perújítást kezdeményeztek, amelyben részletezték, hogy 2017. március 27. napjáig – egy, az egészségügyi hatóság előtt folyamatban lévő eljárás okán – jogszerűen nem tettek eleget a határozatban foglaltaknak. Csatolták továbbá az egészségügyi hatóság – külföldön élésükre tekintettel meghozott – eljárás megszüntetéséről szóló határozatát.

- [7] A perújítási kérelmet a Nyíregyházi Járásbíróság 61.Szpi.2503/2018/2. számú végzésével 2018. május 23. napján elutasította. A végzés indokolása szerint az indítványozók által becsatolt végzések nem minősülnek olyan új ténynek, illetve körülménynek, amely az ügyben korábban ne merült volna fel.
- [8] A perújítást elutasító végzéssel szemben az indítványozók 2018. július 5. napján fellebbezést nyújtottak be a Nyíregyházi Törvényszékhez, amely az 1.Szef.20/2018/3. számú végzésével a járásbíróság végzését hatályában fenntartotta.
- [9] 1.2. Az indítványozók meglátása szerint sérült az Alaptörvény XXIV. cikk szerinti tisztességes hatósági eljárás-hoz, a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljárás-hoz, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joguk az alábbiak szerint. Az indítványozók a XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét amiatt vélték megvalósulni, hogy a szabálysértési hatóság – álláspontjuk szerint – a szabálysértés elévülését követően indította meg az eljárását, továbbá nem fűzött kielégítő indokolást az elévülés megszakítása, az indítványozó édesapa szabálysértési felelősségének megállapítása, valamint az eljárás felfüggesztése elmaradásának oka vonatkozásában. A tisztességes bírósági eljárás, valamint a jogorvoslathoz való jog sérelmét abban látták, hogy a járásbíróság az alapügyben a történeti tényállást és döntése indokolását megváltoztatta az elkövetési magatartás fordulata vonatkozásában, továbbá az egészségügyi határozat végrehajtását felfüggesztő határozatról csak említést tett, azt érdemben nem értékelte, indokolási kötelezettségének eleget nem téve. Tekintve, hogy a bíróság másodfokon járt el, rendes jogorvoslati jogukkal sem élhettek az indítványozók.
- [10] A járásbíróság és a törvényszék perújítás kérdésében hozott végzései az indítványozók szerint sértették a tisztességes bírósági eljárás-hoz fűződő jogukat azáltal, hogy a bizonyítékokat nem súlyuknak megfelelően értékelték, továbbá indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget. A törvényszék végzése álláspontjuk szerint továbbá az észszerű idő követelményének sem felelt meg.
- [11] 1.3. Az indítványozók 2019. június 6. napján kiegészítették indítványukat. Indítványkiegészítésükben ismételten rögzítik, hogy a Nyíregyházi Törvényszék 1.Szef.20/2018/3. számú végzése, valamint a Nyíregyházi Járásbíróság 61.Szpi.2503/2018/2. számú végzése sérti a tisztességes eljárás-hoz, valamint a jogorvoslathoz fűződő jogukat. A bíróságok ugyanis a perújítást annak ellenére nem rendelték el, hogy az újonnan becsatolt bizonyítékok – meglátásuk szerint – egyértelműen kizárják szabálysértési felelősségüket. Előadásuk szerint a szabálysértést el sem követhették, hiszen a bíróság még a „kötelezettség-teljesítési időintervallum előtti időpontra állapította meg felelősségünket”. Álláspontjuk szerint a járásbíróság és a törvényszék a tisztességes eljárás-hoz fűződő alapjogukat és a jogorvoslathoz fűződő jogukat azáltal sértette, hogy a benyújtott új bizonyítékokat nem súlyuknak megfelelően értékelték, indokolási kötelezettségének nem tett eleget, továbbá perújítási kérelmüket a szabálysértés elkövetésének nyilvánvaló lehetetlensége ellenére is elutasították. Ennek alátámasztására csatolták a 10.K.27.029/2017/4. számú okiratot, amely értelmében az oltáspótlásra kötelező egészségügyi határozat végrehajtását a bírósági eljárás idejére felfüggesztették. Az okirat álláspontjuk szerint igazolja azt, hogy az egészségügyi határozatban foglalt kötelezettséget bírói felfüggesztő végzés alapján, jogszerűen végre sem kellett hajtaniuk az ítélet jogerőssé válásának napjáig, azaz 2017. április 21. napjáig. A perújításban becsatolt felfüggesztő végzést mint bizonyítékot érdemben nem értékelte sem a járásbíróság, sem a törvényszék, ugyanakkor e tekintetben indokolási kötelezettségüknek sem tettek eleget. Az indítványozók a perújítás során továbbá az SZ-06/NEO/00080-I/2018. számú okirattal igazolták azt, hogy az egészségügyi hatóság külföldön élésükre tekintettel a bírósági eljárás lezárulását követően megszüntette eljárását, az egészségügyi határozatban foglalt teljesítésére kötelező új határnap kitűzése nélkül.
- [12] Az indítványozók sérelmezték, hogy az észszerű idő követelményét is sértette, hogy a perújítást elutasító bírósági végzés ellen 2018. július 6. napján benyújtott fellebbezésüket a törvényszék csak 2018. október 11-i keltezéssel bírálta el, és 2018. november 12. napján postázta.
- [13] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] 2.1. A Nyíregyházi Törvényszék 1.Szef.20/2018/3. számú végzése, valamint a Nyíregyházi Járásbíróság 61.Szpi.2503/2018/2. számú végzésére tekintetében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók jogosultnak és érintettnek is tekinthetők, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztettek elő alkotmányjogi panaszt. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtásának egyik

törvényi feltétele továbbá, hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az indítványozók e törvényi feltételnek eleget téve beadványukban sértett alapjogként hivatkoztak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseire.

- [15] 2.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozók az alkotmányjogi panaszt 2019. január 15. napján postai úton küldték meg az elsőfokú bíróságnak.
- [16] Az Alkotmánybíróság főtárgya 2019. március 12. napján tájékoztatta az indítványozókat, hogy az alapügy tekintetében (Nyíregyházi Járásbíróság 61.Szk.11.889/2017/2. számú végzése) az alkotmányjogi panaszt a 436. napon, elkésetten adták postára. A határidő számításánál az Alkotmánybíróság figyelemmel volt arra, hogy a rendelkezésre álló iratok szerint az indítványozóknak 2017. november 5-én már tudomásuk volt a jogerős döntésről, ugyanis törvényességi kifogással éltek ellene. A tudomásszerzéstől számítva az indítvány beadási határideje ezért 2018. január 4-én járt le. Az Abtv. 55. § (4) bekezdés a) pontja értelmében az indítvány nem kerül érdemi elbírálásra, ha az indítványozó az indítvány előterjesztésére a törvényben meghatározott határidőt elmulasztotta. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése alapján a döntés kézhezvételétől számított 180 nap elteltével alkotmánybíró-sági eljárás megindításának nincs helye. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványnak az alapüggyel összefü-gésben előadott, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állító elemeit nem vizsgálhatta.
- [17] A Nyíregyházi Törvényszék az 1.Szf.20/2018/3. számú végzését 2018. október 11. napján hozta meg. A vég-zést az indítványozók 2018. december 3. napján vették át, míg alkotmányjogi panaszukat 2019. január 15. napján adták postára. Előbbiek alapján megállapítható, hogy az indítványozók az alkotmányjogi panaszt a per-újítás kérdésében meghozott jogerős végzés tekintetében törvényi határidőben terjesztették elő.
- [18] Az indítványozók jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [19] 2.3. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukat az Abtv. 27. §-ára alapozták, amely szakasz (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés
 - a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlá-tozza, és
 - b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára bizto-sítva.
- [20] Az indítványozók a törvényszéknek azt a jogerős végzését támadták, amely helyben hagyta a járásbíróságnak az indítványozók perújítási kérelmét – mint alaptalant – elutasító végzését. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott végzés az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az ügy érdemében meg-hozott, illetve a bírósági eljárást befejező olyan egyéb döntésnek tekinthető-e, amellyel szemben helye lehet alkotmányjogi panasz benyújtásának. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében a bíróság peres eljárásban meghozott végzései közül a bírósági eljárást befejező végzések körébe a régi Pp. szabályai alapján azok a végzések sorolhatóak, amelyek joghatásaként a még perré nem alakult eljárás, a per, vagy annak vala-mely szakasza lezárul. A bírósági eljárást befejező végzések az eljárás egészére, mint folyamatra hatnak ki, annak befejezését eredményezik, mint például a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító, a pert meg-szüntető, a fellebbezést vagy a perújítási kérelmet elutasító végzés {3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indoko-lás [7]; 3098/2019 (V. 17.) AB végzés, Indokolás [15]}. A fentiekre tekintettel a jelen ügyben a panasszal táma-dott, a törvényszék által meghozott jogerős végzést az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt fenti feltétel szempontjából érdemben vizsgálhatónak tekintette.
- [21] 2.4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fo-gadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha egyértelmű indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [22] Az indítványnak az észszerű határidő követelményének sérelmét állító eleme tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozók alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem fejtették ki, hogy meglátásuk

szerint mi és mennyiben okozza a fenti alapjog vélt sérelmét. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések sérelmének állítása azonban önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott ítélet által okozott alapjogi sérelmet.

- [23] Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást a hivatkozott alapjog tekintetében az indítvány nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmas érdemi elbírálásra {lásd például: 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [34]}.
- [24] 2.5. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [25] Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét több okból is megvalósulni vélte. Meglátása szerint a járásbíró és a törvényszék a perújítás kérdésében hozott döntésükben a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogukat azáltal sértették, hogy a benyújtott új bizonyítékokat nem súlyuknak megfelelően értékelték, indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget, továbbá perújítási kérelmüket a szabálysértés elkövetésének nyilvánvaló lehetetlensége ellenére is elutasították.
- [26] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítvány a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben kizárólag olyan tényállás-megállapítási, valamint bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol, amelyek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdés, ekként az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis a tényállás megállapítása, illetve a bizonyítékok értékelése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbírósként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {ennek az elvnek a korai rögzítéséhez lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól.
- [27] „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [28] 2.6. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító elemeiben nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti követelményeket.
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1) – (3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), d) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/298/2019.

• • •